

ZASTAVA SE PREDSTAVI

Ime mi je Zastava - Zastava 750, prijatelji mi pravijo tudi Fičko. Rojena sem bila leta 1979 v Kragujevcu materi Zastavi in očetu Fiatu. Po rodu sem sicer iz Italije, vendar imam Jugoslovansko državljanstvo. Moj oče Fiat je že v začetku 60-ih let prejšnjega stoletja podpisal očetovstvo in mami Zastavi vse do leta 1985 stal ob strani.

Leta 1979 me je kupila starejša gospa. Dobro je skrbela zame. Čuvala me je pred dežjem in slabimi cestami, pa tudi v slabo družbo me ni pustila.

Ko me je pripeljala domov, mi je takoj razkazala mojo sobo-garažo. Že naslednjega dne, kmalu dopoldan, se je vrnila, saj me je hotela поблиže spoznati. Udobno se je namestila na voznikov sedež. Preverila je delovanje luči, smerokazov, seznanila se je tudi z ostalimi stikali in ročicami, saj je bila kljub zrelem letom še vedno »mlada voznica«. V tistem času smo morali vsi novorojenci že imeti vgrajene neke kovinske pletenice, ki so imele vgrajen poseben mehanizem z rdečim gumbom na sredini. To so bili varnostni pasovi. Tudi jaz sem jih imela, popolnoma nove in brezhibne. Moja lastnica je preverila tudi delovanje tega varnostnega dodatka. Nastavila je položaj sedeža, povlekla nastavek pasu ter ga zataknila v zaponko.

Klik in varnostni pas je bil spojen z zaponko na jeklenem nosilcu. Nekaj časa je še občudovala mojo notranjost, nato pa je nameravala izstopiti. Iskala je gumb za sprostitev pasu, vendar ga ni našla. Večkrat je zaman poskušala, pas jo je še vedno trdno objemal. Ni hotel popustiti. Minila je ura, dve, minilo je celo dopoldne. Voznica je bila še vedno trdno pripeta za volanom. Kljub obupnemu prizadevanju ji ni uspelo najti rdečega gumba, ki bi jo osvobodil. Po dolgem in mučnem čakanju je le dočakala rešitelja. Njen sin se je vrnil iz službe ter jo osvobodil ujetništva. Kratek pritisk na rdeči gumb in svoboda je bila zagotovljena. Ta gumb je še dolgo spremljal novopečeno voznico. Kljub temu neprijetnemu dogodku sva se z lastnico še naprej lepo razumeli. Vestno je skrbela zame. Prvih deset let druženja sem bila več v garaži kot na cesti. Uspelo nama je prevoziti pičlih 35.000 km, izključno ob lepem in suhem vremenu. Obiski sorodnikov, nakupi in kratki izleti.

Najbolj sem bila zaposlena takrat, ko je lastnica kot »inkasantka« RTV naročnine hodila po terenu. Spoznavali sva bližnjo in daljno okolico Dola pri Hrastniku. Tudi odročni zaselki in osamljene hiše visoko v hribih zame niso predstavljali ovire.

Še posebno se mi je v spomin vtisnil dogodek, ki me je zaznamoval vse do današnjih dni.

Nekega jutra se z lastnico odpraviva po nakupih. Bližava se glavni cesti, ki povezuje Hrastnik in Dol pri Hrastniku. Vse bliže sva nevarnemu križišču. Voziva zmerno, vendar se prednostna cesta hitro bliža ... Bum, au, au, to pa je bil udarec. Velik tovornjak me s svojim mogočnim odbijačem oplazi po blatniku in luči. Oslepela sem, oko mi je izpadlo, blatnik pa je popolnoma spremenil svojo obliko. Ustrašila sem se za voznico. Ni se poškodovala, moji varnostni pasovi so jo obvarovali bušk in bolečine.

Takoj sem morala k zdravniku. Malo je bolelo, vendar se je izplačalo. Dobila sem novo luč, v lepotnem salonu pa so poskrbeli za moj prvotni videz. Malo pudra, barve in moj blatnik je bil kot nov.

Lastnica se me je pričela izogibati. Vse manj sva se družili, vožnje so bile kratke in vse redkejše. Več let sem pozabljena in osamljena tičala v svoji garaži. Po telesu se mi je začel nabirati prah, zavore so pričele pešati, akumulator se je izpraznil, sklepi so mi otrdeli. Ob vsem tem me je minilo veselje do vožnje.

Minilo je več kot deset let.

Leta 2006 pride pome moški. Takoj sem ga prepoznala, saj je to lastnicin sin. V najboljših časih me je prav neusmiljeno preganjal in me silil v hitrosti, ki sem jih komaj zmogla.

Obljubil je, da bo od sedaj naprej vse drugače. Lepo me je umil, očistil notranjost, zamenjal svečke, olje, akumulator, zavorne cevke ter cilindre, pa še kakšno malenkost. Počutila sem se kot prerojena, sveži zrak in svetloba je v meni zopet prebudila hrepenenje po dogodivščinah. Odpeljal me je v Moravče. Še pred tem sem morala k zdravniku. Preveril je moje izpuste, delovanje zavor, luči in ostalih vitalnih organov. Bila sem deležna tudi pozornosti »tehničnega komisarja« Zveze SVS. Izdal mi je »Izkaznico o starodobnem vozilu A-1«. Dobila sem tudi nove registrske tablice, seveda pa tudi drugo garažo.

Od tedaj naprej zame ni bilo več počitka.

Najbolj naporni so bili vikendi v času od zgodnje pomladi pa vse do poznih jesenskih dni. V tem času sem spoznala več prelepih krajev po Sloveniji kot prej v tridesetih letih življenja.

Primorska, Gorenjska, Štajerska, da ne omenjam bližnje in daljne okolice Ljubljane. Z novim lastnikom sva hodila na srečanja ljubiteljev starodobnih vozil. Tam sem spoznala svoje vrstnike, sploh si nisem predstavljala, da jih je še toliko na tem svetu. Včasih se nas je zbralo tudi po 100 in več. Nekateri so bili še starejši od mene, pa tudi kakšno mlajšo vrstnico sem spoznala. Na teh srečanjih sem bila včasih kar malo užaljena. Ob meni so se razkazovali vrstniki, ki so bili celo bolje urejeni od mene. Bili so sveže pobarvani, popolnoma obnovljeni in z novimi deli, ki so izdajali njihov izvor – važiči! Zgodilo se je tudi, da sem kakšen vikend ostala doma. Nadomestil me je moj starejši brat Fiat topolino. On je letnik 1942, lahko bi mi bil celo oče. Malo pa sem le ljubosumna nanj. On je prišel na vrsto takrat, ko je bila vožnja razmeroma ravninska in etape krajše. Jaz pa sem morala na pot takrat, ko so bile vožnje bolj zahtevne.

Najbolj se bojim Lučarjevega Kala, tam klub mojega lastnika Codelli iz Ljubljane organizira vsakoletno spomladansko »kurbljanje«, pravijo, da je to otvoritev sezone. Poleg klasične vožnje z vmesnimi preizkušnjami in krajšimi postanki so si organizatorji omislili še eno preizkušnjo, ki ji pravijo »trajak«. Res ne vem, zakaj mi je treba plezati po blatnih in razritih gozdnih poteh, še količkov, ki označujejo traso, se ne smeš dotakniti. Pa to še ni dovolj, vsako vožnjo je potrebno prevoziti večkrat. Po končanih vožnjah sem vsa blatna in umazana, blato zapolni vsak kotiček mojega podvozja.

Vse pa tudi ni tako naporno. Bila sem tudi na Gospodarskem razstavišču, v TV studiu RTV Ljubljana in na drugih prireditvah, ki so bile namenjene zgolj razkazovanju.

Ker se mi že malo poznajo leta, mi je lastnik obljubil, da me bo v bližnji prihodnosti odpeljal na lepотно operacijo. Malo imam že kožnih gub, pa tudi starostne pege se mi že pojavljajo, baje sedanja avto medicina dela čudeže!

Srce mi za enkrat še dobro služi, saj imam za sabo le okrog 40.000 km in če to delim z leti moje starosti, pomeni, da sem letno na poti okrog 1.100 km.

Upam, da se še kdaj srečamo.